

At finde et sanseligt holdepunkt

Afsluttende rapport for forsøget Fair Phone

af Tora Balslev, Daily Fiction

dailyfiction@gmail.com

www.dailyfiction.dk

DAILYfiction

Forsøg på FORSØGSSTATIONEN

D. 13. nov. - 20. dec. 2017

Foto: Jens Juul

Lidt af hele verden er i din telefon. Alt i universet består af forskellige stoffer, og 70 af jordens 83 stabile grundstoffer indgår i smartphones. Næsten alle jordens byggesten.

I øjeblikket kobler Google- og Facebook-skabere sig selv af, og 75% af engelske skolebørn ville ønske, at de sociale medier ikke fandtes. Hvordan balancerer vi med disse netværker som en del af egen krop?

I Naturen Kalder besjæler Tora Balslev sin smartphone. Gennem dans påkalder hun naturen i telefonen, som får lyd, krop og historie i en sanselig dimension. Performancen åbner en poetisk forankring i hverdagen, og undersøger forholdet mellem eksistens og teknologi.

(Forestillingsbeskrivelse for Naturen Kalder - skrevet efter forsøget)

Fakta

Forsøget undersøgte en forestillingsidé, og afprøvede hvordan den kunne udfoldes og om den kunne udfoldes som scenisk udtryk. Forsøgets hovedspørgsmål var:

Hvordan kan jeg scenisk skabe en sanselig forbindelse med min telefon?

Forsøget tog udgangspunkt i det forhold, at de fleste af os til daglig har en smartphone på os som en slags forlængelse af egen krop og bevidsthed. Vores smartphones stiller os konstant overfor en uendelig mængde muligheder og valg og kræver bevidst omgang. Det er vores ansvar at vælge fokus aktivt, fordi vi ikke længere er i ét rum af gangen, men potentielt forbundet til alle rum i cyperspace.

Men kender vi egentlig det objekt, vi betjener os af? Har vi et fundament at handle ud fra? En smartphones fysiske sammensætning og teknologiske funktioner er ekstremt kompleks og umiddelbart svær at *begribe*, selvom vi hele tiden har den i hånden.

Kan en sanselig forståelse af mobiltelefoners fysiske komposition øge vores evne til at være nærværende tilstede i vores handlinger med dem og dermed potentielt bruge dem mere bevidst?

I forsøget undersøgte vi om en scenisk/sanselig udfoldelse af en smartphone kan skabe fornemmelse af objektet som et mere konkret sanseligt udgangspunkt. Vi undersøgte også om en sådan mere sanselig oplevelse af telefonen kan lede til højere grad af fodfæste og retning, når vi til daglig skal navigere i cyperspace.

Forsøget stillede disse tre konkrete spørgsmål:

1. Hvordan kan jeg scenisk skabe en fysisk forbindelse med min telefon? Hvordan kan jeg besjæle den, give den krop og historie i en sanselig dimension?
2. Hvad gør denne besjæling og sanselige forbinden-sig-med-telefon ved publikum og deres relation til egen telefon?
3. Hvilke andre perspektiver, spørgsmål og temaer opstår hos deltagere og publikum, når telefonen udfoldes sanseligt?

Medvirkende

Deltagere:

Tora Balslev: Performer/idé/forsøgsleder

Knud Riishøjgaard: Komponist/programmør

Jeg udførte dele af forløbet selv med Knud som sparringspartner. Vi udviklede bevægelse og lyd hver for sig, og i den sidste uge udviklede vi materialet sammen.

Konsulenter:

Betina Birkjær, performer/forfatter/dramaturg: Dramaturgisk feedback

Katrine Nilsen, scenograf: Konsulent omkring fysiske materialer

Kitt Johnson, koreograf/danser: Koreografisk konsulent

Tænketank:

Aktionsfilosof og bæredygtighedsentusiast Oleg Kofoed, PhD, CBS og NGOen Growing Pathways.

Tids-forsker Christina Berg Johansen, PhD, CBS.

Bevidstheds-forsker Mark Schram Christensen, PhD, KU, DTU.

Publikum/reflektorer til visning: Deltagere, konsulenter, tænketank, studerende fra Performance

Studier v. KU, Forsøgsstationens medlemmer.

Tidsplan - Oktober-december 2017

Oktober: Materiale indsamling, tai chi undervisning, planlægning

November: Forsøg

December: Forsøg, visning, refleksion, dokumentation, produktion

I forsøgets sidste fase "Produktion", afklarede vi i forhold til visning og refleksion spørgsmålet: Skal projektet videre herfra? Hvorhen? Og startede ud fra dette vores arbejde med produktion af den kommende forestilling.

Proces

Forberedelse – At sætte gryden i kog

Forsøget blev forberedt i løbet af det foregående år gennem et teoretisk og to praktiske research forløb, som søgte at indkredse et passende nedslag/omdrejningspunkt for den ”fornemmelse” af et projekt, som var present.

Det teoretiske research forløb bestod i litteratur studie (se liste s.), samtaler og udveksling med tænketanken.

Det første praktiske research forløb var 2 ugers koreografisk og lydmæssig udvikling i studie på Dansehallerne, visning og fælles refleksion for/med dramaturg og Mark Schram Christensen fra tænketanken. Efter visning og refleksion valgte vi nedslaget ”Smartphone” som omdrejningspunkt for projektet. I intentionsbeskrivelsen til Forsøgsstationen konkretiserede vi vores forløb, spørgsmål og fremgangsmåder.

Det andet praktiske research forløb var mit ophold på 48 timer på Sisters Academy – The Boarding School som visiting artist/researcher/teacher. Her undersøgte jeg telefonen i en sanselig poetisk setting, og blev opmærksom på måder at fremkalde og bruge kraftfuld fysisk udfoldelse.

Jeg forestiller mig et billede af en stor gryde, som sættes i kog. I løbet af året op til forsøget, havde vi fyldt artikler, bøger og samtaler i den og givet den tid til at koge. Fornemmelsen af projektet om telefonen begyndte at simre i det skjulte.

Litteratur

Proces inspiration

Forsøgets etaper

Under forsøget arbejdede vi i faserne:

Fyld mere på gryden og skru op for den – læsning, træning og samtaler

I forsøgets første uger læste jeg mine litteratur-noter, læste ny litteratur og reflekterede over det i relation til projektet og forsøgets konkrete spørgsmål: Hvordan kan jeg scenisk skabe en sanselig forbindelse med min telefon?

Den nye litteratur jeg læste var især teknisk information om hvordan smartphones virker og hvor deres bestanddele kommer fra.

Jeg interviewede Simon Krohn, yoga- og mindfulness-lærer om hans forhold til sin telefon.

Jeg trænede Tai Chi ugentligt, Grotowskij ved Andreas Lyon (1 session) og Masketræning ved Øjvind Kirkhoff (2 sessions). Jeg forsøgte at integrere min erfaring omkring det fysisk kraftfulde når jeg faciliterede Åben Træning i X-act ugentligt.

Jeg reflekterede gennem samtaler med komponisten, konsulenterne og tænketanken.

I forsøgets første to uger arbejdede jeg/vi altså gennem læsning, træning, interview og samtaler. Jeg intensiverede mødet med inspirationen, researchede mere konkret teknisk information og stillede løbende spørgsmålet: Hvordan kan vi omsætte det her til en scenisk undersøgelse? Efterhånden begyndte idé-fragmenter at dukke op til overfladen. Jeg lavede en mind map med idéer til handlinger.

Krystallisering – Hvad der kommer op af gryden

I forsøgets tredje uge begyndte jeg at udføre handlings-idéerne. Jeg forsøgte at lade være med at bedømme eller fravælge mine idéer før jeg havde prøvet dem af. Handlingsidéerne var sjældent idéer til sceniske udtryk. Det kunne være: "Lav et interview", "Lav en drømmerejse" etc., som så ledte videre til scenisk materiale, når jeg gjorde det.

Efterhånden udkrystalliserede der sig koreografiske skitser, som blev videreudviklet i en session med den koreografiske konsulent og vist til komponisten. Han havde udviklet sideløbende, og havde lyd-skitser klar, som vi kobled med de koreografiske skitser. Da lyd og bevægelse blev koblet, fremstod materialet scenisk. Vi havde noget at vise.

Iscenesættelse, visning, feedback

Foto: Ane Carlsen

Foto: Ane Carlsen

Da et af vores spørgsmål var ”Hvad gør denne besjæling og sanselige forbinden-sig-med-telefon ved publikum?” Brugte vi tid på at iscenesætte materialet i et forløb med lys. Vi havde en uge på Bådteatrets Ubåden som sidste uge af forsøget, så vi kunne bruge lysteknik her.

Visningen bestod af:

- Visning af materiale, 25 min forløb
- 2 og 2 kort samtale om hvad den enkelte havde oplevet. Mulighed for at formulere for sig selv.
- Plenum samtale, styret af mig, feedback noteret.

Efter visning og plenum session havde jeg individuelle samtaler med komponisten, den koreografiske konsulent og dramaturgen.

Øjeblikke af nyt

Gryden som metode – Fra tanke til bevægelse

En ny ting, der opstod, var, at jeg blev opmærksom på min ”Gryde-proces”. Undervejs i forsøget havde jeg en samtale med lektor Mette Obling Høeghs som del af hendes kursus på Performance Studier på Københavns Universitet. Mette spurgte bl.a.:

Hvordan kommer du fra tanker til bevægelse?

Jeg beskrev min ”Gryde-proces”:

- Jeg fylder inspiration på hovede og krop.
- Jeg stiller et aktivt spørgsmål.
- Jeg noterer de idéer til videre handlinger, som dukker op.
- Jeg udfører dem og noterer de idéer det afføder.
- Jeg udfører idéerne. Scenisk materiale begynder at forme sig.

Svært forståelig telefonfunktion – værd at vide

Det var overraskende svært af få hul på en konkret kortlægning af telefonens funktion og bestanddele. Da det endelig lykkedes mig at forstå lidt om hvordan jeg kunne fortælle om det enkelt og forståeligt, gav det også en fornemmelse af ”Det her er værd at vide!”, det er interessant at vide noget om telefonens opbygning og dens forbindelse til jordens geologi. Dette gennembrud afspejlede publikum i deres feedback.

Det foruroligende og Universet

I visningen opstod nye forståelser i forhold til futurisme, rum-væsner og det foruroligende. En bevægelsessekvens, som jeg havde udviklet ud fra drømmerejse og tai chi inspiration blev af publikum opfattet som partikler der rejste i universet, noget futuristisk, rum-væsen-agtigt. En del af plenum-refleksionen handlede om at favne dette foruroligende aspekt af det-vi-ikke-kender-og-forstår-endnu i projektet. Dette var overraskende og uforudset og åbnede en ny mulighed i forhold til indhold.

Tai Chi aha

Jeg trænede Tai Chi som en del af projektet. Der opstod nyt, da jeg viste en bevægelses kvalitet genereret gennem drømmerejse til Kitt, og hun beskrev, at hun så helhed i kroppen og forbindelse med rummet omkring. Det lød præcis som de principper, jeg har trænet gennem tai chi. Altså havde træningen udkrystalliseret sig i materialet.

Jeg sammenholdt bevægelses kvaliteten med undersøgelsens udgangspunkt:

Hvordan kan vi *balancere* med disse mobilnetværker som del af egen krop? Hvordan kan vi skabe *balance* mellem kontakt ud og forbindelse ind, forbindelse med jorden, med andre, med ting?

Her finder jeg tilbage til et grund-princip i Tao, filosofien, som tai chi manifesterer, nemlig ying-yang symbolikken, som handler om balance mellem livets modsætninger. Jeg oplevede en ressonans, en dybere forståelse af, hvorfor jeg intuitivt havde været tiltrukket af denne træningsform. Herfra kan jeg fortsætte med at udfolde tai chi og taoistiske principper som en del af undersøgelsen.

Dette eksempel viser også hvordan Gryde-metoden fungerer som en vekslen mellem det intuitive og det metodiske, og hvordan mening på denne måde kan opstå som ringe i vand eller som lag på lag. Jeg oplever dette som en konstruktiv fremgangsmåde der kan skabe overraskelser i den kunstneriske undersøgelse.

Konklusion

Indhold – elementer vi arbejdede med

Hvordan kan jeg scenisk skabe en fysisk forbindelse med min telefon? Hvordan kan jeg besjæle den, give den krop og historie i en sanselig dimension?

Dette spørgsmål blev i forsøget besvaret på den måde, at vi skabte en fysisk forbindelse med telefonen gennem:

- Træning af tai chi der er en fysisk øvelse i at balancere mellem kontakt ud og forbindelse ind, forbindelse med jorden, med andre, med universet, med ting.
- Fysisk kvalitet skabt ud fra drømmerejse med ønske om at skabe en fysisk forbindelse med min telefon. Tai chi-essensen trådte tydeligt igennem her.
- Beskrivelse af telefonens funktioner i tekst (voice over), som beskrev hvilke materialer der indgår i telefonens forskellige dele. Med metoden image work, hvor danseren forestiller sig at være et materiale (billede) og lader bevægelsen opstå herfra, skabte vi bevægelses kvaliteter, som blev presenteret i koreografisk skelet skabt over fotografier af samme materialer.
- Korte autobiografiske fortællinger om min relation til telefon, teknologi, historie og materialer, der satte de funktionelle beskrivelser i en personlig kontekst.
- Musik genereret af kunstig intelligens.
- ”Nudgeting-koreografi”, som beskrev oplevelsen af at blive skubbet hid og did i telefonens sociale rum. Skabt ud fra Forsøgsstationens Masketræning, og video af Bjarne Kalhøj som fører mig. Bagefter lærte jeg koreografien uden Bjarne, altså kun mine bevægelser, og loopede dem med variation i tempo. Koreografien blev akkompagneret af google-reader-

oplæst tekst fra Facebook.

Mødet med publikum – ressonans

Hvad gør denne besjæling og sanselige forbinden-sig-med-telefon ved publikum og deres relation til egen telefon?

En publikum beskrev, at det allerede bagefter ikke var det samme at se på eller holde sin telefon. At hun ikke kunne lade være med at tænke over den, og at den var blevet både forunderlig og foruroligende for hende.

Generelt tegnede publikums respons et billede af, at visningen gav dem en fornemmelse af hvor telefonen kom fra – hele verden – og det ”store” ved det perspektiv, og at der opstod ”fornemmelse”, ”sanselig” og ”intensitet” af/om tingen, telefonen og dens funktioner og materialer.

”Nudgeting-koreografi” med Facebook-tekst oplevede publikum mere som en kritik, og det var også den del de var mest kritiske overfor. Jeg noterer mig, at her forsøgte jeg at beskrive min følelse, min frustration, og at forbinde mig med den følelse, ikke egentlig at forbinde mig med telefonen.

Hvilke andre perspektiver, spørgsmål og temaer opstår hos deltagere og publikum, når telefonen udfoldes sanseligt?

De autobiografiske fortællinger dukkede op af sig selv på vej mod visningen. I responsen var der stor vægt på det nærvær og den personificering, det gav. Dette blev kædet sammen med at der opstod fornemmelsen af en ”Naturlig forbundethed”, oplevelsen af at ”vi er naturligt forbundet med de her ting.” For mig rummer det en ny forståelse af hvorfor jeg ofte bruger det autobiografiske. Og jeg synes det lyder som en god grund til at lade det være present videre frem i dette projekt.

Vi viste koreografien med kvalitet genereret ud fra drømmerejse (og med tai chi bevidsthed) koblet med en musik genereret af kunstig intelligens. Forinden havde jeg i tale nævnt ordet ”rumvæsen”. Mange i publikum så dansen som en rejse ud i universet og mig som en partikel. Dette åbnede også for et perspektiv omkring ”det foruroligende”, det vi endnu slet ikke kan forestille os, men som er lige om hjørnet. Disse oplevelser var overraskende, men meningsfulde, og jeg vil gå videre med at undersøge i denne retning.

Efter forsøget

Forsøget har gjort mig bevidst om Gryde-metoden, som jeg derfor kan bruge mere bevidst fremover. Det har også haft betydning for at vi muligvis fortsætter udvekslende samarbejde med Mette Obling Høegh og hendes studerende ved Performance studier, Københavns Universitet.

Forsøget har inspireret os og givet os oplevelsen af at vi har en god retning, som vi vil fortsætte af. Siden forsøget har vi kunnet beskrive projektet som forestillingsidé, og projektet realiseres som performance med titlen Naturen Kalder på Bådteatret i 2019. Processen fortsætter sin undersøgende retning, med tre måneders research før vi igen går i gang med at forme materiale og udtryk.

Litteratur:

Andersen, Gregers: Grænseløshedens Kultur, Informations Forlag, 2016

Bolt, Mikkel: *Samtidskunstens metamorfose*, Antipyne, 2016

Brinkmand, Svend: *Stå Fast*, Gyldendal, 2014

Christensen, Inger: *alfabet*, Gyldendal, 1981

Goldsmith, Kenneth, Columbia, *Uncreative Writing*, University Press, 2011

Holten-Andersen, John m. fl.: *Livet efter væksten – samfundsvisioner i en omstillingstid*, Forlaget Hovedland, 2016

Horton Fralaigh, Sondra: *Dancing into Darkness, Butoh, Zen and Japan*. University of Pittsburgh Press, 1999

Houellebecq, Michel: *Elementarpartikler*, Borgen Paperback, 2001

Houellebecq, Michel: *Underkastelse*,

Paludan, Kajsa: *Why Imagination Is Our Strongest Weapon Against Climate Change* i Huffington Post, 2015.

Seneca, *Om livets korthed*, Vindrose, 1996

Skriver, Morten: *Skønhedens Befrielse. Forslag til en økologisk æstetik*. Tiderne Skifter, 2008

Sloterdijk, Peter: *You must change your life*, Polity Press, 2013

